

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 32.

Lýsingarprisur fyri petittreglu: 30 oy, á forsiðuni, 20 oy, á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avstáttur í prisinum.

Tirsdag hin 9. august 1932.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bilagt á posthúsinum, brévsavonarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

6. árg.

Studningurin til jaðrabruk.

Sum kunnugt hevur hesi seinastu árin verið bytt nakað av peningi út, sum beinleiðis studningur til jaðrabruk. Í ár hava fleiri sakt studning enn í árunum frammanundan.

Av teirri orsök, at peningurin enn ikki er útbýttur, og menn nú sjálvandi fara at ótolnast, loyva vil okkum at kunngera, at Landsnevndin hevur sent soljóðandi bræv til tingið, fyri at framskunda at peningurin kann verða útbýttur:

Til
Føroya Løgting.

Nevndin varð fjfjór av tinginum jáltað 6000 kr. til studning til jaðrabruk, og skemair til bonarbrøv vóru eins og árin frammanundan send út um nýársleiðið 1932.

Tingið hevði sent bræv til landbúnaðarráðið um at veita 30.000 kr. til sama endamáð og lata landsnevndina saman við amtmanninum fáa ræðið yvir hesum peningi.

Í 1929 og 1930 vóru um 200 umsókjandi, men fár eru o. u. 500. Tað var tí neyðugt at fáa teir 30.000 kr. frá ríkisskassanum afturat tí, tingið hevði jáltað, um studningur av týðningi skuldi kunna veitast teimum einstakum. Studningurin hevur hini árin yvirhøvd verðið guldin í juni.

Tá einki svar kom frá landbúnaðarráðnum, spurdi nevndin fleiri ferðir, men ikki fyrr enn í juli kom svar, at 10.000 kr. eru jáltaðar árliga í 3 ár, men so at Føroya búnaðarfelag skal ráða yvir peninginum eftir reglum, ásettum av amtmanninum búnaðarráðsins vegna.

Nevndin vendi sær til Føroya búnaðarfelag um samarbeiði, men reglurnar vóru, tá tingið kom saman, ikki ásett.

So státt og eisini av tí, at nevndin ikki enn hevur fingið upplýsingar frá landbúnaðarráðgevaranum um øll bonarbrøvini, hevur landsnevndin ikki kunna útbýtt studningin til jaðrabruk, men samtykt at leggja málið fyri tingið saman við spurninginum um framtíðar skipan av hesum studningi.

Roknskapur yvir tann pening, nevndin hevur útbýtt í farnum árum, verður sendur tinginum.

Tingið hevur fríggjadagin sett eina trymannanevnd (Johs. O. Joensen, Edw. Mitens og M. S. Viðstein) til í samarbeiði við Stjórn Føroya Búnaðarfelag at fáa í lag at peningurin verður býttur út sum skjótast.

Lønrrindan.

Javnaðarflokkurin hevur í teim seinastu árum haft spurningin um kontanta betaling av lønum inni á tingi.

Tingið hevur viðgjørt málið — tessverri ikki við særligari vælvild, tí enn er einki komið burtur úr. Javnaðarflokksins tingmenn komu ikki á fyrsta sinni í nevndina, ið fekk málið til viðgerðar. Tað svar, ið nevndin gav, er monnum kunnugt. — Eitt párt nei. Eitt »moraliskt« fadirkapp um at arbeiðsgevarin og tann arbeiðandi máttu royna at semjast um, hvussu lønin skuldi gjaldast, tí tað kundi ikki lóggevast um hetta mál. Hetta svar torvaði ikki arbeiðarunum, ið sanniliga hava roynt við sáttmálum og oðrum at fingið sína súrt vunnna arbeiðsløn goldna kontant. Men úrslitið hevur verið tað sama: mið og grýn til ræðuliga høgur prísir! Seinri, tá málið kom aftur á ting, var tað loyvt javnaðartingmonnum at koma í nevnd til at viðgera málið.

Eftir teim upplýsingum, ið nevndin fekk til vegar um, hvussu lønrrindanin varð í oðrum londum, er tað einki ókent at lóggeva um hetta mál. Eina greiddast og klárast hava Íslandingar lóggið um lønrrindan. Á Íslandi skulu lønir gjaldast kontant til ásetta tíð.

Í fjór settu javnaðarmenn teirra fulltíggjaða uppskot til lóg um kontanta lønrrindan til atkvøðugreiðslu, eftir at hava biðað eftir svarið frá hinum flokkunum, ið sögdust at vilja hava betri og betri tíð at hugsa seg um. Hóast hetta uppskot javnaðarmanna av sonnum av tí arbeiðandi flokkinum er kent sum rættvíst, fall tað, tá tað kom til atkvøðugreiðslu.

Aftur í ár er málið komið á ting. Javnaðarflokksins stóða er greið. Tað verður ikki givist, fyrr enn málið sigrar, um tað so verður kóvt av afturhaldinum ferð eftir ferð. Og arbeiðarflokkurin, so væl sum fiskimáðurin, kann ikki gevast við hesum máli, tí viðurskiftini eru ikki batnað, men versnað í stórum hesum fori viðvíkjandi. Fyrst er arbeiðsgevarin ásettu løn. Hann er noyddur fyrst at keypa sína arbeiðsløn upp og at galda vorurnar frá triðjungi til helvt ov dýrar; tað vil siga tað sama sum, at hann fær triðjungi til helvt so lítið fyri sín pening, sum hann annars vildi fingið, um hann víkugila fekk løn sína goldna kontant.

Arbeiðarin kann keypa vorur fyri peningin frá arbeiðsgevaranum. Ja, tað kundi verið sum tað kundi, um arbeiðarin fekk

„FRELSENS HÆR“ I FØROYUM

MAJOR & FRU BECKETT
hin nýggi leiðarin av »Frelsens Hær« í Føroyum.

Sum kunnugt situr ovasti stjórnarmaður fyri hina føroysku deildina av »Frelsens Hær« í Íslandi.

Kapt. Arni Jóhannesson, ið verið hevur ovarsti stjórnarmaður liðsins her á landi í nokur ár, og eisini haft sæti sítt í Reykjavík, ferðaðist dágliga til Føroyar. Men nú er soleiðis umskift, at hann neyvan kemur aftur í bræði, tí hann er fluttur til høvuðsdeild »Frelsens Hærs« í London. —

Í hansara stað til at rokja tað starv, ið honum var álagt, er nú settur Bretlendingurin Beckett.

Major Beckett og kona hansara eru bæði borin í heim í Onglandi, men hava vígt heila lív teirra til tænastu Guds.

Í 1916 fór major Beckett til Kina og byrjaði tá »Frelsens Hærs« arbeiði har. Hann var 7 ár í Kina, og gjordist skjótt kónur í málið Kinamanna, byrtið síðani »Herrópið« í Kina og var blaðstjóri tess. Síðani hevur hann verið eitt skifti í Canada og seinast í Glasgow.

Major Beckett fekk eina stásiliga móttøku í Íslandi, bæði frá forsetisráðharranum og biskupi, eins og frá teim leiðandi og fólkinum.

Tað er nú soleiðis fyrireikað, at major Beckett saman við adjutant Holland og hornorkestrinum í Reykjavík skal koma á vitjunarferð til Føroyar við »Lyr« 13. august. Tað verður tí hildin stórveitsla við ljómleiki í Sjonleikarhúsinum í Havn komandi sunnudag.

Ettanin er, at »G. H. M.« skal blása við móttøkuna av major Beckett, tá ið »Lyr« kemur leygardagin. —

vorurnar til hampuligar prísir. Men prísirnir eru villir, so høgir sum teir eru. Tað vil siga, at í veru fær arbeiðarin ikki fulla løn, tað í sáttmála millum hann og arbeiðsgevarin ásettu løn. Hann er noyddur fyrst at keypa sína arbeiðsløn upp og at galda vorurnar frá triðjungi til helvt ov dýrar; tað vil siga tað sama sum, at hann fær triðjungi til helvt so lítið fyri sín pening, sum hann annars vildi fingið, um hann víkugila fekk løn sína goldna kontant.

Sum arbeiðarin hevur tað, so-

leiðis er státt við fiskimanninum. Tí eigur arbeiðarin og væl sum fiskimáðurin at fylkjast saman við javnaðarmonnum fyri at krevja framt hetta eins og onnur livsmál fyri hin minnamenta vinnandi flokk.

Hví skal samfelagið gera mismun! Embetismenn og teir ymsu tænastumenn samfelagsins hava fingið framdan teirra rætt at fáa lønirnar kontant í hendi til ásetta tíð. Samfelagið skyldar eisini at syrgja fyri, at hin stóra fjöldin fær somu somdir!

Javnaðarmáður.

Kan Socialismen hjælpe?

Giv mig et Sted, hvor jeg kan staa, og jeg skal løfte Jorden af dens Fødder.

Archimedes.

Jo længere den økonomiske Krise hænger Verden, og jo mere fortvivlet Menneskeheden bliver over dens Byrder, jo hyppigere og stærkere lyder Spørgsmaalet: Hvorfor hjælper Socialismen os ikke ud af Krisen? Hvorfor griber den ikke ordnende ind i den kapitalistiske Ufornufts Kaos? Kan Socialismen i det hele taget hjælpe?

Lad os til Besvarelse af disse Spørgsmaal antage, at vi havde en socialistisk Verdensøkonomiledelse. Hvad vilde denne gøre?

At stille Sygdommens Diagnose vilde være den første og ikke vanskelige Opgave. Verdensøkonomiledelsen vilde kunne fastslaa, at der over hele Verden var Overproduktion, maalt med de brede Massers Købekraft, og at denne Overproduktion vilde være indtil 50 pCt. større, dersom ikke store moderne Industrieanlæg fik Lov at ruste, og vigtige Raastofkilder ikke laa delvis uudnyttede hen.

Videre maatte fastslaa, at Verdens Rigdom er aldeles fornuftstridig fordelt: Guldopsamlingen i U. S. A. og Frankrig, Svejt og Holland (de to sidste Lande dog begrænset af selve Landets Størrelse) har trukket saa store Kapitalmasser fra alle andre Lande, at der i nogen Maade mangler Drivkraft til at sætte det Maskineri i Gang, der overhovedet muliggør Godernes Kredsløb.

Disse Sygdomsmomenter udløser atter andre Daarligheder: Overfloden af Varer paa den ene Side og den ved Arbejdsløshed og Løntryk reducerede Massekøbekraft paa den anden Side har et voldsomt Prisfald til Følge. Gennem Prisfaldet søges Vejen banet til et forsterket Forbrug og frem for alt til forøget Købekraft. Thi den dybeste Aarsag til den nuværende Krise ligger deri, at de uhyre tekniske Fremskridt og det forøgede Arbejdsudbytte muliggør, ja, ligefrem nødvendiggør et kulturelt Fremskridt, medens den kapitalistiske Økonomis Mekanisme modvirker et saadant.

Her maatte Verdensøkonomiledelsen, naar naar den vilde beherske Kaos'et, gribe ind og anordne et Kulturfremskridt for hele Verden. Dette maatte ske dels gennem Prispolitikken, d. v. s. ved nogen Prisreduktion, dels